

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Extra Posten.

Torsdagen den 20 Juli 1820.

Etiketter, Titlar och Företräden.

AF alla folkslag hafva Chineserne drifvit bruket af ceremonier allralängst. Arbetare och bärare i China äro nödsakade att vid minsta hinder, som de förorsaka på gatan, falla på knä för hvarandra, och efter ett gifvet formular bedja om ömsesidig förlåtelse. — Detta åtböjer trätor, slagsmål och mord; de få tillfälle att sansa sig och förlikas, hvarest de hjälpa hvarandra att rödja alla hinder ur vägen.

Länstolen, karmstolen och taburettens, äfvensom högra och venstra handen hafva i Frankrike under flera tider varit stora politiska ämnen och märkvärdiga orsaker till obehagliga tvister. Det är troligt, att den gamla Franska etiketten rörde Fauteuillen egentligen kommit deraf, att man i torna dagar icke ägde mer än en sådan i huset, som ej nyttjades annat än då man var illamående.

En Fransysk Prinsessa förnötte sig i dedelen af sin lifstid under ett sådant bekymmer och i disputer om karmstolen. Frågan om man borde sätta sig på en sådan eller på en taburett, eller alldeles icke sätta sig, upprörde ett helt Hof.

Nu för tiden äro sederna mera enkla; man har påfunnit soffor för damerna, och de kunna nu sätta sig, utan att samhällets lugn deraf störes.

Då Kardinalen Richelieu var i underhandling med Engelska sändebuden om giftermålet emellan Henriette af Frankrike och Carl den Första, hade detta snart blifvit om intet, emedan Ambassadörerna påstodo, att dem borde tillåtas att få taga två eller tre steg längre fram ifrån dörren. För att komma ifrån en så brydsam sak, lade Kardinalen sig till sängs. Historien har med omsorg bevarat denna dyrbara omständighet. Jag tror, att om man föreslagit Scipio att gå till sängs, för att mottaga Hannibals besök, han skulle hafva funnit denna ceremoni rätt löjlig.

En gammal Militär, som ej så noga kände fängens lagar, hade i ett bref till Marquis de Louvois kallat honom Monsieur, men fick intet svar; han skref ännu en gång, och kallade honom Monseigneur; ändå intet svar. Ändtligen skref han à mon Dieu, mon Dieu Louvois! och i begynnelsen af brefvet: Mon Dieu, mon Createur!

Det var i sextonde århundradet som man begynte skriva 17 till 18 raders utanskrift på bref, med uppräknande af alla möjliga titlar, hvilket mera liknade genealogier än adresser. Ofta voro dessa långt vidlöftigare än sjelfva brefven. Underskrifterna hafva också allt mer tilltagit i ödmjukhet. Cäsar och Pompejus kallade hvarandra i Senaten för Cäsar och Pompejus; men detta folk förstod ej att leva. De slutade sina bref med *Vale!* — För

100 år sedan voro vi ännu ej mer än tjänstskyldige eller hörsamme tjänare; vi hafva sedan blifvit allraödmjukaste och underdånödmjukaste, och i våra dagar hafva vi på köpet *den äran* att vara det. Jag beklagar våra efterkommande; de få säkert mycken möda att kunna lägga något till våra vackra formulärer.

Man ger sig ofta sjelf ganska obetydliga titlar, blott andre veta att gifva oss dem så mycket högre tillbaka. Mången Abbé, som kallar sig broder, låter dock sina Munkar kalla sig Monseigneur. — En god och enfaldig Prest i Holstein skref till Páfven Pius IV: "Pius IV, Guds tjenares tjänare." Han reste sedan till Rom, att bevaka sin angelägenhet, och den Heliga Inquisitionen lät sätta honom i fängelse för att lära honom skriva.

Huru mår ni, min bästa vän, sade en Hertig till en Adelsman? Till er tjänst, min bästa vän, svarade den andre; och ifrån det ögonblicket blef hans bästa vän hans största ovän.

En förnäm Portugisare talte med en förnäm Spanior, och kallade honom beständigt Ers Excellence. Castilianen svarade honom endast med Ers Höflichkeit, en titel som gifves åt en alldeles obetitlad person. Portugisaren förtretad, gaf Spanioren samma titel tillbaka, men då hytte den andra strax om, och sade Excellence. Slutligen frågade Portugisaren: "hvarföre kallar ni mig Ers Höflichkeit, när jag kallar er Excellence, och tvertom?" — "Derföre," svarade Spanioren med mycken artighet, "att alla titlar äro mig lika goda, blott ingen likhet är emellan er och mig."

En Biskop i Frankrike hette, före Kardinal Richelieus tid, Högvördigste fader i Gudi. I sednare tider tillägnade sig desse prelater namn af Monseigneur. Hertigar och Pairer hade större svårighet att komma i besittning af denna titel. Den menskliga fåfångans största seger är att lå emottaga äretitlar af dem, som tro sig vara våra likar, men det är ganska syårt att

hinna till detta mål: man ser öfverallt högmod strida emot högmod.

Ludvic XIV. hade befallt Stats-Secreterarne att gifva titel af Monseigneur och Altesse åt ättlingarne af husen Bourbon och Rohan; men de af Stats-Secreterarne, som sjelfve voro af adelig slägt, vägrade att göra detta. Louvois underkastade sig likväl denna befallning. En dag skref han till Riddaren de Bouillon: Min Nådiga Herre! Om ej Ers Höghet ändrar sitt uppförande, så skall jag låta sätta Ers Höghet i arrest. Jag är med vördnad etc.

Innan Kurfursten af Brandenburg blifvit Konung i Preussen, sändes Hr Bassler till Frankrike som Minister, och ankom till Ludvic XIV:s Hof på samma gång som en ny Ambassadeur ifrån Genua, med hvilken han råkade i en stor dispute om rangen. — De kommo ändtligen öfverens, att den af dem båda, som först framkom till Versailles, skulle hafva rättighet att först låta presentera sig för Konungen. Bassler, som hade tillbragt natten i stora Galleriet, förekom Genuesiska Ambassadeuren; men denne, som fann dörren till Audience-rummet öppen, smög sig dit in, under det Bassler talte med en Hof-Cavalier. Bassler som blef det varse, sprang hastigt fram och drog Genuesaren tillbaka, som redan hade begynt sin harang, intog hans plats, och uppläste sitt tal. Konungen fann det löjliga af detta våld, och ehuru föröfvadt i dess närvaro, kunde han ej afhålla sig att deröfver utbrista i ett storskratt.

Ibland de ytterligheter Etiketten åstadkommit i Spanien, är följande nog märkvärdigt:

Philip III. satt mycket gravitétisk vid en spis, der man lagt på en så stor brasa, att Monarken var i fara att quävas af hetta. Hans Maj:t tillät sig ej att stiga opp och ropa på hjälp; de vakthafvande Officerarne voro ej till hands, och ingen Lakéj vågade gå in i rummet. Ändtligen visade sig Marquis de Polar, hvilken Konungen befallte att släcka eller förminska elden. Men han ursäktade sig under fore-

vändning, att etiketten nekade honom denna förrättning, som tillhörde Hertigens af Usseda departement. Denne Hertig var borrtgången, elden tilltog allt mer, och Konungen, för att ej fela mot sin värdighet, uthärdade heldre elden, än han rörde sig ur stället. Men hans blod blef derigenom så upphettadt, att han dagen derpå föll i en feber, som snart drog honom i grafven.

Röfwarens Dotter.

(Berättelse.)

(Forts. från N:o 57.)

Några veckor voro förflutna, hvarunder Blumfeld funnit många tillfällen att pröfva Johannas inre väsen, och allt renare och mera intagande utvecklade sig enförallt godt och skönt öppen själ, jemte en kraft i karakteren, som, understödd af en lågande liflighet, tycktes danad för de mest sällsynta handlingar. Det kunde ej fela, att denna ovanliga syn skulle göra uppseende, och Gretven, som, ehuru till ären, ännu gerna betraktade ett vackert öga, om än beskuggadt af en simpel halmhatt, berömde en dag, i Pastorns närvaro, den sköna flickans sällsynta behag med innerlig förtjusning. Då föll en straffande blick från Amalias öga på Pastorn, som tycktes säga honom, att han bordt göra henne, som så mycket värderade honom, förtroende af sin hemlighet; åtminstone trodde han sig böra tillägga detta ögonkast en sådan betydelse, och sökte tillfälle att deröfver förklara sig. Också erhöll han detta ganska snart.

En afton, på en af dessa första vårens dagar, då anblicken af den sig föryngrande naturen lätt stammer den känslofulla människan till en stilla melancholie vid den tanken, att, då naturen hvarje morgon visar sig i en ny ungdomskraft, hennes eget föryngrande är förbehållet en hogre tillvarelses vår, beslöt Pastorn att aflägga ett besök på slottet, dit hans hjerta redan

drog honom oftare och starkare, än han ville tillstå för sig sjelf. Han hade först gjort en spassergång på fria fältet, och besökt Johanna och sina fosterföräldrar, hvilka hjertligt tackade honom för det han i den goda flickan skänkt dem ett stöd på deras ålderdom och en uppmuntran under deras ensliga stunder, hvilken de alldeles icke vågat hoppas. Ack! sade hans fostermor, då hon ledsagade honom ut ur rummet, Johanna är en ängel, och dig, min son, älskar hon med en tacksamhet, hvarom du ej har någon föreställning. — Dessa ord voro lufva för Blumfelds öron, emedan han ej kunde tillsluta sina ögon för sin pupills behag, så litet han än sökte att underhålla dessa flyktiga känslor, emedan en hogre skönhet bodde i hans innersta.

Med ett hjerta, fullt af vemod och glädje, och således öppet för hvarje intryck, framkom han till slottet. Han fann här endast Amalia, ty Grefven och Grefvinnan voro borta på ett besök, hvarifrån de följande dagen skulle återkomma. Icke dess mindre lät han anmäla sig, och Amalia tog emot honom i sina egna rum. Öfverraskad af denna anmälning höll hon ännu en bok i handen, hvari hon hade läst. I hennes ögon voro spår af tårar. En enkel huslig klädning omgaf hennes sköna kropp, och värdestöst fladdrade de ljusa lockarne omkring hennes panna, nu ett hem för allvarliga tankar. Medvetandet derom, att de vore allena, väckte i hennes icke mer alldeles fria hjerta ett slags farhåga, och Amalia såg ej ogera, att Pastorn vågade göra henne den eljest icke nog discreta frågan om hvad hon läste, och om han ej stört henne i ett skönare sällskap än han kunde tillbjuda.

Nej, Hr Pastor, svarade Amalia. Visserligen var min läsning ganska skön; jag läste Schillers Carlos; men jag känner äfven, att denna läsning ej är mig nyttig, ty den gör mig allt mera främmande för lifvet, hvartill jag likväl har mycken skuld att betala. Men säg mig, hvarföre skådar den icke-lycklige så gerna in i ödelagda

paradis, hvarföre gråter han så gerna vid smärtor, dem han ej kan lindra, vid smärtor, skapade af konsten, men som lätt kunna blifva hans egna?

Emedan han finner tröst i medkänslan, i det han derigenom får medvetenhet af sin ädlare natur, svarade Blumfeld, och smärtor, som en Schiller förorsakar, äro inga qual; de äro sparare en högre verlds fröjder, dem vårt hjerta ej alltid förmår att fatta såsom sådana i deras hela fullhet. Den förträfflige skalden står som en gråtande ängel vid hoppets graf, och från hans bröst utströmma, honom sjelf ovetande, tröst och vederqvickelse för den sörjande menskligheten.

O, huru sannt är icke detta, sade Amalia, och såg på honom med en blick, som djupt inträngde i hans hjerta, och satte i lägor hvarje känsla, som der slumrade. Med bestörtning kände han verkan deraf, och deras återsken för-rådde sig på hans glödande kinder. Amalia syntes ej märka det, och fortfor: Säg mig, Herr Pastor! förtjenar jag att tädlas, om jag tror mig återfinna mig sjelf i Elisabeths väsende? Är detta ej ett straffvärdt högmod?

Högmod i den blygsamma, allför blygsamma Amalias hjerta? svarade Blumfeld. Nej, ni förtjenar att ställas vid sidan af

denna Elisabeth. Halva ej äfven i ert hjerta, om icke olyckliga provinser, åtminstone lidande menniskor, ofta er sjelf ovetande, funnit tröst och hjälp? O, jag vet hvad tacksägelse dagligen utströmma till er från de fattigas hyddor ---

Tyst, sade Amalia, och ville lägga den sköna handen på hans mün, men han fattade och tryckte den till sina brännande läppar. En svag darrning öfverraskade Amalia; hennes bröst höjde sig våldsam; hon beträcke med den andra handen sina gråtande ögon, medan aningen om hvad som föregick i Amalias hjerta uppväckte en glädjestorm hos Blumfeld, hvilken hade kastat honom för hennes fötter och ändtligen utprässat bekännelsen om hans kärlek, om ej ett hastigt buller i för-maket hade väckt de från det jordiska borttryckta till en förskräckligt sansning.

(Forts. e. a. g.)

Vederläggning.

"Ynapt ser jag mig en gång om dagen
"I spegeln," sade Fru von Hagen. --
Nu hören, smadare, hon vederlägger er:
Hon ej sig sjelf, blott sminket ser.

Prenumeration på *Nya Extra Posten* för sednare halfåret N:o (49—102) emottages uti Hrr Utters & Comp., Östergrens och Deléns & Comp. Boklådor, med 2 R:dr B:co.

Artiklar i hvarjehanda ämnen blifva med möjligaste skyndsamhet införde i denna Tidning, då de inlemnas i Hr Östergrens Musik- och Bokhandel vid stora Nygatan. Vid sådane insände Artiklars införande skall Redactionen, hädanefter som hittills, iakttaga den största opartiskhet, så att de ovilkorligen införas, äfven om de icke öfverensstämma med Redactionens egna åsigtter, endast de äro af den beskaffenhet som uti Bladets första Nr äskas. — De i de sednaste Numror utkomna artiklar äro: *Recension öfver Markalls Sömlösa Nätter: Till Hr Juniperimäns, såsom Recensent af Markalls Sömlösa Nätter: Rövarens Dotter, berättelse: Theatralisk märkvärdighet från Botany Bay: Upptäckt af märkvärdiga Antiquiteter i Egypten.*

N:o 59 utgifves nästa Måndag.

Stockholm, tryckt hos JOHAN AMNELIUS, 1820.